

ת"פ (רחובות) 41160-11-21 - אסף ארמה נ' מדינת ישראל

ת"פ (רחובות) 41160-11-21 - אסף ארמה נ' מדינת ישראל לשלום רחובות

ת"פ (רחובות) 41160-11-21

אסף ארמה

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום ברחובות

[27.10.2024]

כבוד השופטת קרן וקסלר

החלטה

לפני בקשה לפי סעיף 153 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, לאפשר למבקש לחזור מהודייתו ולבטל את הכרעת הדין המרשיעה שניתנה.

הבקשה והרקע שקדם לה

המבקש הורשע ביום 22.9.2022 בהתאם לכתב אישום מתוקן, שגובש במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של ניסיון למעשה מגונה ללא הסכמה (שבע עבירות) לפי סעיף 348(א), בנסיבות סעיף 345(א)(1) יחד עם סעיף 25 בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ניסיון למעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה 14 (3 עבירות), לפי סעיף 348(א) בנסיבות סעיף 345(א)(3) יחד עם סעיף 25 בחוק העונשין; ניסיון להטרדה מינית, (5 עבירות) לפי סעיפים 5(א) ו-3(א)(4) בנסיבות סעיף 3(א)(6)(א) בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, יחד עם סעיף 25 בחוק העונשין; מידע כוזב במחשב (45 עבירות), לפי סעיף 3(א)(1) בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995; ומעשה מגונה בפומבי, עבירה לפי סעיף 349(א) בחוק העונשין.

על פי ההבנות בין הצדדים הופנה המבקש לשירות המבחן לקבלת תסקיר וכן לקבלת חוות דעת המרכז להערכת מסוכנות מינית. בהמשך לכך התקבלה הערכת מסוכנות וכן מספר תסקירי שירות המבחן. בהמשך לבקשות דחייה שהתבקשו לצורך הכנת התסקירים נקבע מועד הטיעונים לעונש ליום 16.6.2024.

ביום 3.6.2024 הגיש המבקש בקשה לאפשר לו לחזור מהודאתו.

בבקשה נטען, כי התגלו ממצאים חדשים בעניינו של המבקש, שלא היה מודע אליהם בטרם מתן ההודיה: לאחר השתלבותו של המבקש במרכז "התחלה חדשה" והפניתו במסגרת הטיפול, אובחן כי הוא סובל מהפרעה על הרצף האוטיסטי עם קשיים קוגניטיביים והוכר כבעל נכות צמיתה בשיעור 40% ונכות תפקודית בשיעור של 100%.

על רקע האמור, נטען כי "כל ההליכים במסגרת ההליך שהתנהלו בעניינו של המבקש" אינם מתאימים לאדם שנמצא על הרצף האוטיסטי כולל, חקירתו והודייתו, כך שקיים ספק רב האם הבין את משמעות הדברים או את משמעות הודאתו.

לבקשה צורף סיכום אבחון של הביטוח הרפואי לפיו המבקש היה בעל מודע צלול, יצר קשר עין, ענה באופן מתאים, רושם לילדותיות וחוסר בשלות, ללא הפרעות בתפיסה, חשיבה מאורגנת, רושם לקונקרטיות ללא הפרעות בתוכן במעמד הבדיקה וללא הפרעות בבוחן המציאות. מסקנות הוועדה הן כי המבקש מאובחן על הרצף האוטיסטי עם קשיים בקשב ובריכוז ובכלל זה קשיים קוגניטיביים. המבקש הוכר בבעל נכות צמיתה בשיעור 40%.

בתגובה שניתנה ביום 13.6.2024 התנגדה המשיבה לבקשה. לעמדתה, לא מתקיימות נסיבות חריגות בהן התעורר חשש ממשי שהמבקש הודה בניגוד לרצונו החופשי או תוך שהוא אינו מבין את משמעות הודייתו. המשיבה הטעימה, כי אבחון באוטזם אינו גורר מסקנה חד משמעית באשר להעדר כשירות דיונית או מהותית לעמוד לדין. המשיבה הוסיפה בהקשר זה, כי המבקש לא הביא כל ראיה התומכת בטענותיו. אדרבה, המסמכים שהוגשו במסגרת ניהול ההליך, קרי, תסקירים, חוות דעת פסיכאטרית והערכת מסוכנות, מלמדים על הבנתו ותבונתו של המבקש, הן בנוגע לפסול שבמעשיו והן בנוגע למהות ההליך הפלילי המתנהל כנגדו, לרבות הודאתו.

המסגרת המשפטית

סעיף 153 בחוק סדר הדין הפלילי קובע כי חזרתו של הנאשם מהודייתו טעונה את אישורו של ביהמ"ש שיינתן "מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

המחוקק לא פירש מהם אותם "נימוקים מיוחדים", אולם בפסיקה נקבעו שלוש עילות מרכזיות, שאינן מהוות רשימה סגורה, אשר בהתקיימן ישקול בית המשפט להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו: פגם ברצון החופשי- אשר יכול לנבוע מהפעלת לחץ פיזי או נפשי על הנאשם, מהסתרת מידע רלוונטי מהנאשם או ממתן הסברים חסרים לגבי משמעות ההודיה ותוצאותיה; כשל בייצוג המשפטי- העשוי לנבוע ממחדלי סגור, כגון התעלמות מראיות, פעולה מתוך ניגוד עניינים, שיקולים זרים או ממחדל אחר, אשר מעיד על ייצוג שאינו מקצועי; ורצון כן מצד נאשם בחשיפת האמת העובדתית- נימוק זה הוכר כחלק מגישה פסיקתית המקלה יותר עם הנאשם, שהופיעה בדעת הרוב בע"פ 3754/91 מדינת ישראל נ' סמחאת, פ"ד מה(5) 798 (1991). שם נפסק, שניתן לאפשר חזרה מהודיה במקרה בו הנאשם סבור כי טעה בשיקול דעתו, וזאת אף אם ההודיה ניתנה מרצונו החופשי ובלי שנפל בה פגם כלשהו, כל עוד רצון הנאשם לחזור מההודיה נובע מתוך טעם ענייני על מנת להוכיח את חפותו, ולא מתוך תכסיס פסול (ע"פ 7931/18 פלוני נ' מדינת ישראל (30.9.2020); ע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל (11.8.2020); ע"פ 9292/20 מחאמיד נ' מדינת ישראל (18.5.2021); ע"פ 2251/21 אבו עראר נ' מדינת ישראל (15.12.2021)).

הסמכות לאפשר לחזרה מהודאה משתרעת על כל שלבי ההליך וניתן להעלותה אף בשלב הערעור, ואולם, יש לעיתוי הגשת הבקשה חשיבות רבה, ורק בנסיבות חריגות יותר לנאשם לחזור בו לאחר גזירת הדין (ע"פ 5561/03 פלוני נ' מדינת ישראל (19.1.2004) פ"ד נח(4) 145 (2004); ע"פ 5583/08 פלוני נ' מדינת ישראל (13.4.2010)).

דיון ומסקנות

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, עיינתי במסמכים שצורפו וכן בחקירותיו של המבקש במשטרה, בהערכת מסוכנות ובתסקירי שירות המבחן, הגעתי למסקנה, כי ביישום מבחני הפסיקה לענייננו דין הבקשה להידחות.

ראשית, בנוגע לעיתוי הגשת הבקשה, אמנם, הוכרה בפסיקה אפשרות לגישה יותר מקלה כאשר עסקין בבקשה שהוגשה בטרם ניתן גזר הדין, ואולם, בענייננו, הצטברותן של הנסיבות, קרי, חלוף הזמן המשמעותי מאז הגשת כתב האישום, המשא המתן שהבשיל להסדר טיעון שבמסגרתו תוקן כתב האישום ודחיית הטיעונים לעונש בכמעט שנתיים, על מנת לאפשר לנאשם להתקדם בהליך טיפולי, מקימה חשש כבד כי הבקשה הוגשה משיקולים טקטיים ולא מדובר בטענה חפות כנה (ראו: רע"פ 4233/12 אבו מערוף נ' מדינת ישראל (7.6.2012)).

לגופם של דברים, הודאתו של המבקש ניתנה לאחר משא ומתן בין הצדדים, כשהמבקש לוהה על ידי עורכת דינו ולא נטענה כל טענה על כשל בייצוג המשפטי. גם היום המבקש אינו כופר במעשים בהם הורשע, אלא טוען כי בשל היותו סובל מהפרעה על הספקטרום האוטיסטי, היה חסר יכולת של ממש להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו או להימנע מעשיית המעשה ולפיכך יש להחיל עליו את סייג אי שפיות הדעת (סעיף 34 בחוק העונשין). עיון בחקירותיו של המבקש (מיום 22.7.2020; 4.8.2020; 24.8.2020) מעלה כי הוא הבין את השאלות שנשאל וענה עליהן באופן ענייני. המבקש התייחס באופן קוהרנטי למסמכים ולראיות שהוטחו בו וכן להאשמות נגדו. הוא אישר את התכתובות המפורטות בכתב האישום וכן הודה בכך שהציג עצמו כקטינה בת 14-15, אולם שלל כוונה שילדות אמיתיות יראו את התוכן שהעלה. לגרסתו, לא ידע בוודאות שהתכתב עם ילדות "כי כולם באתר מתחזים למה שהם לא". כן הסביר, שלא ביצע את המעשים "בקטע מיני" אלא מתוך הומור והיום מבין בדיעבד שהוא לא מצחיק ומדובר בטעות שהוא מצטער עליה. יש לציין כי המבקש לא אישר באופן גורף את ההאשמות נגדו- עמד על כך שלא שלח את רוב התמונות שהוצגו לו, לא שלח סרטונים ולא יזם שיחת וידאו (חקירה ראשונה, ש. 92, שורה 130, שורה 189).

לבקשת ההגנה, הופנה המבקש לבדיקה פסיכיאטרית, כבר בתחילת ההליך נגדו ובהמשך לכך התקבלה ביום 7.6.2022 חוות דעת מטעם הפסיכיאטרית המחוזית לפיה המבקש שיתף פעולה בבדיקה באופן חלקי, עשה מינימליזם של מעשיו ("על דבר כזה עוצרים? לא שאנסתי מישהי או פגעתי במישהי"). אפקט לא תואם, צוחק ומחייך גם בתאור מעשים קשים. בעל בוחן מציאות תקין, שיפוט תקין והוא מבין את השלכות מעשיו. מעין בחומרי החקירה עולה גרסה התואמת לזו שמסר בבדיקה. לא נמצאה בבדיקה עדות לקיום מצב פסיכוטי פעיל או אפקטיבי מג'ורי. כמו כן, לא נמצאו תסמינים לקיומה של מחלה נפש בהגדרה בחוק והרושם הוא כי התנהגותו של המבקש נובעת מקווי אישיותו. לסיכום נמצא כי המבקש מבין את טיב מעשיו והפסול בהם והוא אחראי למעשיו בעת האירועים מושא כתב האישום. הוא מודע לפרטי האישום נגדו, מבין את ההליך המשפטי, וכשיר לעמוד לדין.

הערכת המסוכנות שניתנה ביום 18.4.2023 גם היא הצביעה על מודעות והתמצאות תקינים בכל המובנים. לאורך הבדיקה השיב המבקש על שנשאל והרושם שהיה כן בדבריו. המבקש חזר על גרסתו לפיה עשה את המעשים בצחוק. אולם הוסיף שמבין שמדובר בטעות ו"אין ספק שזה עבירה לכל דבר". בהמשך אמר "אני מבין עכשיו שפגעתי באנשים באותו רגע לא הייתי בטוח שאני מתכתב עם מתחזים. אני עד עכשיו לא מאמין על עצמי שאני יושב כאן איתך ומעורב בתיק פלילי כזה נגדי אבל אני לוקח אחריות". עורכת חוות דעת התרשמה שהמבקש מבטא חרטה, בושה ואשמה ומתחיל להבין את חומרת עבירותיו והשלכותיהם.

במסגרת שלושה תסקירים שנכתבו בעניינו של המבקש, לא העלה שירות המבחן ולו ברמז תהיות בנוגע לכשירותו של המבקש לעמוד לדין או בנוגע להבנתו את הפסול במעשיו. המבקש שיתף פעולה עם שירות המבחן, השתלב בטיפול קבוצתי ובטיפול פרטני. מחוות דעת שהתקבלה מהמסגרת הטיפול עלה כי המבקש "בעל חכמה ותבונה, רגישות לאחרים, ומצליח להיעזר בקבוצה כדי לעבוד על דפוסים אשר הזיקו להתקדמותו בעבר". מהתסקיר האחרון, שהוגש לאחר תהליך האבחון שנערך למבקש, עלה כי אמנם חודדו נקודות העבודה בהליך הטיפולי והוא הותאם לצרכיו וליכולותיו של המבקש, מתוך הבנה שהתקדמותו היא איטית. עם זאת, שירות המבחן חיווה דעתו כי הוא מסוגל להיתרם מטיפול וליישם תובנות וכלים. כאמור, לא הביע שירות המבחן ספק בנוגע להבנתו של המבקש את טיב העבירות שהורשע בהן או את הפסול במעשיו, אלא מסר המלצה סופית לעניין העונש להשתתף צו מבחן בצד עונש של"צ.

בכדי להוכיח את סייג אי שפיות הדעת, דרוש להתקיים, בראש ובראשונה, היסוד כי הנאשם לוקה בכושרו השכלי או במחלת נפש.

בעניינו, חוות דעת הפסיכיאטרית המחוזית מצאה כי המבקש כשיר לעמוד לדין ולפיכך, מאחר שגם לא הוצגה חוות דעת נגדית הטוענת אחרת, הרי שלא הוקם ולו ספק בנוגע לכשירות הנפשית בפן המהותי ובפן הדיוני. אשר לליקוי בכושר שכלי, המבקש לא תמך את הבקשה בראיות שיכולות להצביע על טיב הבעיות מהן הוא סובל, על ליקוי בכושרו השכלי או על קשיים בהבנתו את ההליך המשפטי. המבקש אף לא צרף לבקשה חוות דעת מפורטת, אלא רק את מסקנת המוסד לביטוח לאומי, שניתנה אך בתמצית.

בפסיקה נקבע כי עצם אבחון של נאשם כאוטיסט אינו גורר מסקנה לפיה הוא אינו אחראי למעשיו או אינו כשיר לעמוד לדין (ע"פ 9197/18 פלוני נ' מדינת ישראל (23.1.2020)). הדברים נכונים גם בעניינו, ובפרט נוכח ריבוי המסמכים שהוגשו בעניינו של המבקש, המצביעים כולם על הבנה שלו את ההליך המשפטי ואת טיב מעשיו. לכך יש להוסיף, כי המבקש נשוי ואב לשני ילדים. הוא החזיק בעבודה קבועה כ- 10 שנים ואף קודם לתפקיד ניהולי, לאחר מכן החזיק בשתי עבודות, המצריכות אחריות. במילים אחרות, בהחלט אין מדובר במי שנעדר כישורי חיים אלא במבקש שמתפקד באופן יציב בחיי היום יום ומקיים מערכות יחסית משמעותיות.

נוכח האמור מצאתי לדחות את הבקשה.

ניתנה היום, כ"ה תשרי תשפ"ה, 27 אוקטובר 2024, בהעדר הצדדים.